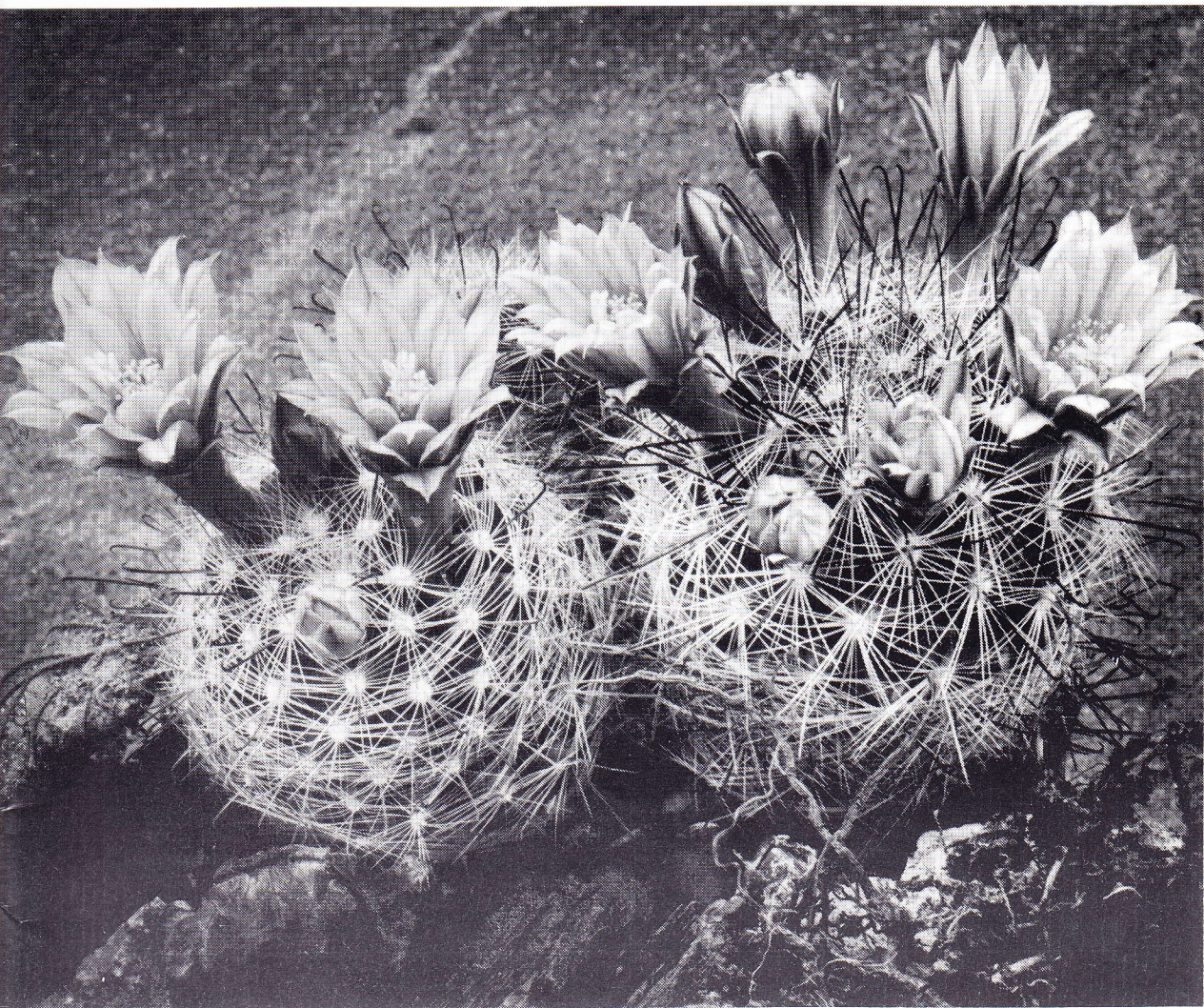

KAKTUS

1979

ARG. 14 - NR. 3

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 70 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6578713. – About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: ¼ side 150 d.kr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 150 d.kr. – Price for ads: ¼ page 150 d.kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Ekstern sekretær: Find Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, 2970 Hørsholm, telf. (02) 89 28 93.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, 7870 Roslev.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Hans Keil, Dansk Skole, D-2381 Tolk, Sydslesvig.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Kredsrepræsentanter:

Vestjylland: Poul Poulsen, Endetoften 61, Lind, 7400 Herning.

Østjylland: Palle Carlsen, Hasle Centervej 233, 6., 8210 Århus.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Alle 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39

Nordsjælland: Bent Lykkebo, Stutterivænget 7, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 87 76

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Ivar Idsøe, Lønningsåsen 12, N-5400 Stord, Norge.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-73400 Hallstahammar.

Forsidebilledet er en optagelse af *Krainzia longiflora* (Br. & R.) Backeberg. Blomsterne er op til 4,5 cm lange og 4 cm i diameter. Den kan passes på samme måde som *Krainzia guelzowiana*, der er omtalt i KAKTUS, nr. 3, 1978. Fotografiet er optaget af Helmut Broogh, Wattenscheid

Hans Grønlund

Kjeld Christiansen

1914 - 1979

*Vi brænder ud i et par febergrader.
Hvor spinkelt er det spor vi efterlader!
Hvor var det lidt - og meget, det der var.*

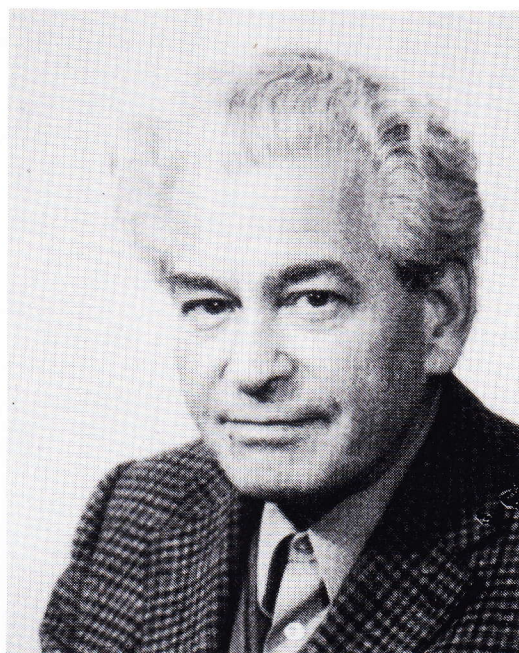
Kort før sin 65. års fødselsdag døde Kjeld Christiansen. Kjelds hjerte ville ikke mere. Vi vidste godt, at dette hjerte ikke var stærkt. Men vi håbede, at dette hjerte ville holde. Dette hjerte, der var så skrøbeligt og gav Kjeld så store bekymringer, gav os så mange glæder. Det er vemodigt at skulle sige farvel til Kjeld - det var en stor glæde at have kendt ham.

Det er ganske utænkeligt at forestille sig vores blad KAKTUS siden januar 1974, uden samtidig at sige Kjeld Christiansen. Det var først og fremmest hans fortjeneste, at Nordisk Kaktus Selskab overlevede. Med dygtighed, flid, opofrelse og megen kærlighed fik han vores blad op på et niveau, som slet ikke stod i forhold til Selskabets størrelse. Mange anerkendende ord fra udlandet må have varmet godt om Kjelds hjerte. Anerkendelse for en stram redigering og et særdeles fint fotografisk arbejde. Hvor mange nærmest håbløse fotografier har ikke under hans kyndige behandling ændret sig til rene mesterfotografier.

Kjeld var et beskedent menneske. Han talte sjældent om sin egen indsats. Mange er vi imidlertid, som har oplevet ham som foredragsholder. Det er et kært minde som ikke vil fortage sig fra ens erindring. Fremragende lysbilleder fra hans samling, fine veldyrkede planter - som oftest planter, han selv havde drevet frem fra frø til blomstring. Kjeld var et beskedent menneske. Men hans planter var ikke beskedne. Et kig ind i hans drivhus fortalte, at her herskede en mand med usædvanlige evner. Hans Echinocereus fortalte meget. Hans »Nordamerikanere« med de sarte rødder var overvældende.

At have kendt Kjeld i små 10 år er et kært minde. At have kendt Kjeld så længe uden at have haft en eneste uoverensstemmelse selv når tiden og stof til KAKTUS var knap, er opløftende.

Det, ikke længere at have Kjeld er et hårdt slag. Det er svært at affinde sig med. Det efterlader et

savn hos os. Det efterlader et savn hos Anne Christiansen, der hermed efter så mange år skal leve videre uden Kjeld. Ord er så fattige til at udtrykke vore egentlige ønsker. Men vi ønsker at udtrykke vor dybeste medfølelse og gode ønsker fremover, samt en tak til hende for, at vi også fik lov til at få en del af Kjeld.

Fæ dør, frænder dør,
selv dør man til sidst.
Men eftermælet aldrig dør,
hvor det er vel vundet.

Fæ dør, frænder dør,
selv dør man til sidst.
Et ved jeg, der aldrig dør:
Dom over hver en død.

Farvel Kjeld

Peter Brandt Pedersen

Slægten *Copiapoa*, Br. & R.

3. afsnit

Et udvalg af de enkelte arter

C. cinerascens (fig. 21 og 22 i forrige nummer af KAKTUS) må endelig ikke forveksles med *C. cinerea*! Her drejer det sig om en overvejende grønlig planter med gråhviduld i toppen, som oven i købet vokser godt og er temmelig robust.

C. pendulina (fig. 23) og *C. serpentisulcata* (fig. 24) skulle, hvis mine kilder er korrekte, med tiden gå over til at få en hængende vækst, idet de skulle vokse på ret stejle steder. Jeg tør personligt ikke sige fra eller til om dette, men kun tilføje at de begge bliver cylindriske med tiden.

En af de smukkeste tornede *Copiapoa*er er utvivlsomt *C. streptocaulon* (fig. 25), som måske er identisk med *C. marginata*. Som en fætter til denne finder vi *C. calderana* (fig. 26), der igen har visse lighedspunkter med *humilis*, men denne danner ikke sideskud, og dens torne og ribber svarer til *streptocaulons*. Når vi er ved de vildt tornede *Copiapoa*er, kommer vi ikke uden om *C. megarhiza* (fig. 27, 28 og 29). De tre fotografier viser tydeligt artsvariationen. Samtidig - og det gælder generelt for importplanter - vil man se, at nogle af areolerne er sorte eller meget mørke. Ved indkøb af f.eks. to eksemplarer af samme art, tror man ofte at have fået arten plus en varietet. Prøv engang at bruse planterne forsigtigt over, og resultatet er tit det, at den mørke varietet var slet og ret beskidt. Hvad jeg har sagt om førnævnte art kunne gentages om *C. chanaralensis* (fig. 30 og 31). Forskellen på de to arter ligger især i plantelegemets farve, der hos *chanaralensis* er olivengrønt og hos *megarhiza* mere variabel fra grøn til næsten ren hvid.

C. dura (fig. 32) er en af mine absolutte favoritter. Den vokser yderst tilfredsstillende i kultur omend ikke for hurtigt, og så er den let kendelig på sine karakteristiske torne. Det tidligere nævnte fænomen ungdomsform/voksenform har en fin repræsentant i *C. haseltoniana* (fig. 33). Den starter grøn, bliver oliven og slutter grå, hvad der dog

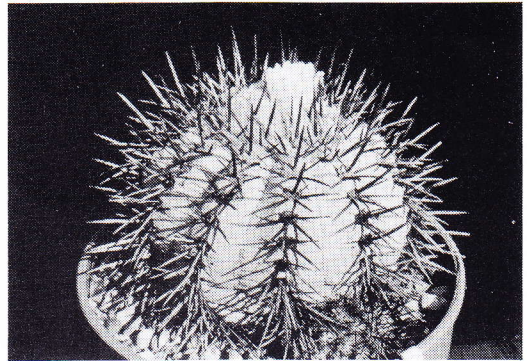
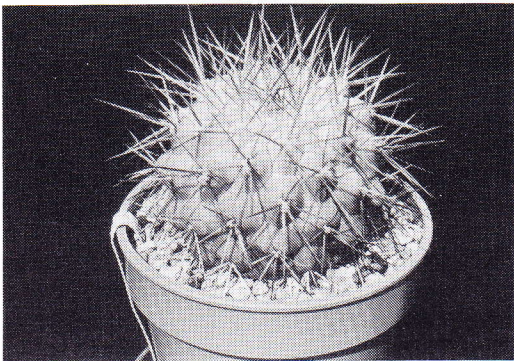
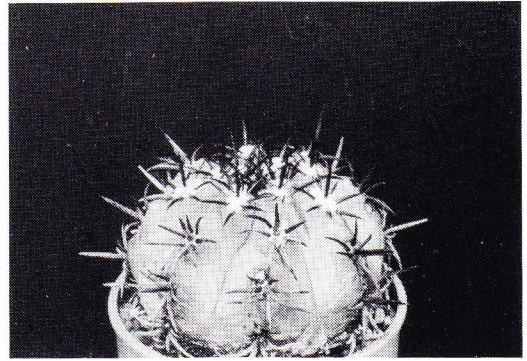
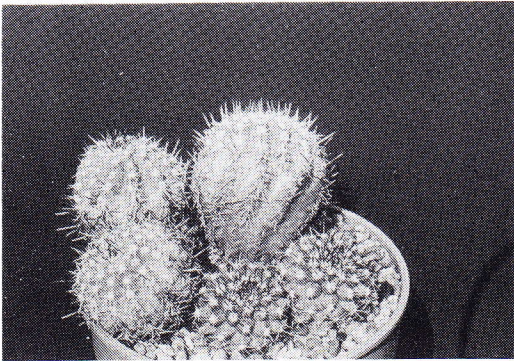
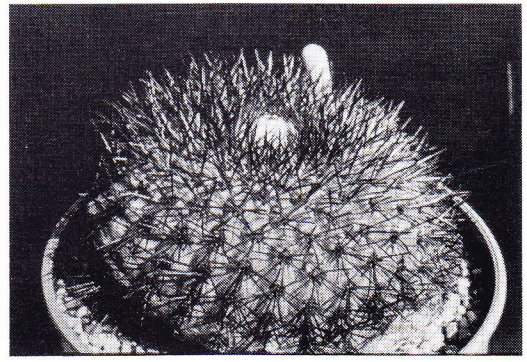
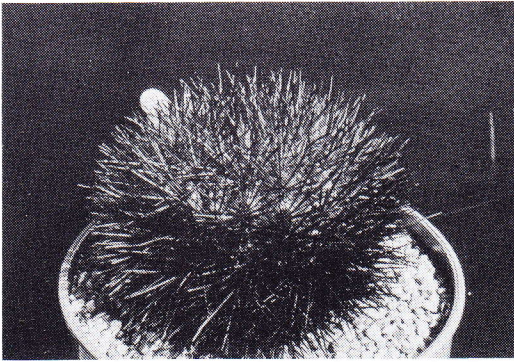
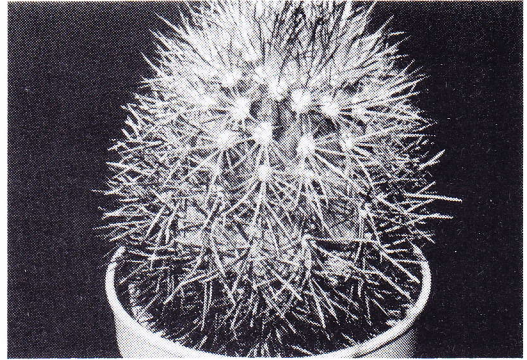
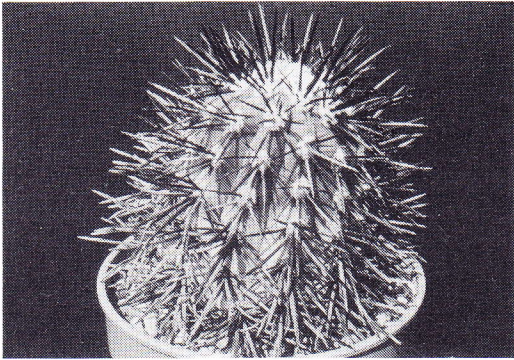
ikke skal forlede nogen til at tro at den er kedelig. Ikke vanskelig.

Hvis det skulle ske, og måtte det aldrig ske, at jeg måtte opgive min samling, så ville *C. lembckeii* (fig. 34) være en af de planter, jeg alligevel på en eller anden måde ville tage med mig. Den er ganske enkel smuk, så er det sagt! »Den grimme ælling!«, ja, men vist så. Den er kedelig mørkegrøn som lille i mange år, men vokser sig så en hvidlig belægning til over det grønne. At areolerne så er mørkegrå/brunlige og tornene i nyvækst er sorte, ja, så er det sagt - se selv. Skulle man ikke kunne få fat i *C. lembckeii* så er *C. echinata* (fig. 35) ikke nogen dårlig erstatning.

II B. Den smukkeste af alle kugleformede kaktus må være *C. cinerea* (fig. 36) - (se også KAKTUS nr. 3-77 s. 58 og nr. 1-78 s. 13). Dens farve er endnu smukkere end *lembckeii*'s. De korte sorte torne - antal og længde variabel - står fortrinligt til den kalkagtige farve. Og den må også så grueligt meget ondt igennem. Først som en kedelig lille fyr med en ikke ophidsende grøn/brun farve. Ja, sommetider grøn/brun/sort eller grøn/brun/blålilla. Det er måske ikke så slemt, men dernæst kunne den endda ligne en *Mammillaria*! - Årene går, det bliver sommer, og det bliver vinter; men som i »En skærsommernatsdrøm«: Sand kærlighed har aldrig haft lutter blide kår, så en del af de unge *C. cinerea*'er står af. Men »Miraklernes tid er ikke forbi«, som Shakespeare også siger, så enkelte skal nok overleve. Og en skønne dag, så, som en faun

---

Øverst næste side fig. 27 og 28: *Copiapoa megarhiza*
Næstøverst fig. 29: *Copiapoa megarhiza* (til venstre) og fig. 30: *Copiapoa chanaralensis*.
Tredie række fig. 31: *Copiapoa chanaralensis* og fig. 32: *Copiapoa dura*.
Nederste række fig. 33: *Copiapoa haseltoniana* og fig. 34: *Copiapoa lembckeii*.

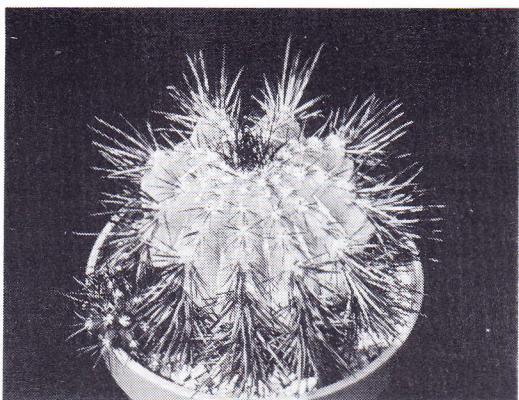

Fig. 35: *Cylindropuntia echinata*

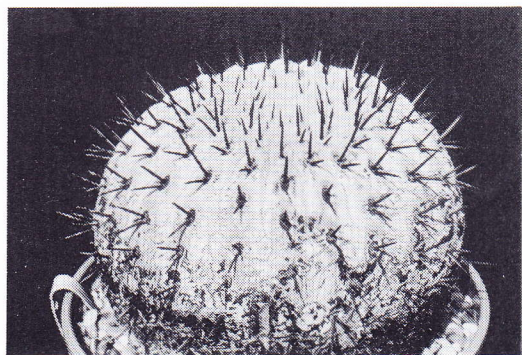
der langtsomt rejser sig fra søvnen, kommer den kalkhvide/blålige farve frem fra toppen, og så er underet faktisk sket.

Det er nok klogest at betragte *C. cinerea* som et kompleks og ikke én art. Hvad enten man som Ritter har tre arter og en varietet, eller som Backeberg har en art og tre varieteter, så kommer det faktisk ud på det samme.

Cylindropuntia cinerea v. *albispina* er den mindst attraktive. Den bliver ikke særlig stor, og plantelegemet er brunligt med hvide eller lysebrune torne. Den ligner egentlig nok så meget *C. haseltoniana*, og for øvrigt kender man til naturhybrider mellem netop *C. cinerea* og *haseltoniana*!

C. cinerea v. *columna-alba* Backbg. (eller *C. columna-alba* Ritter) er en perle. De eksemplarer, jeg selv har eller har set, forkorker tilsyneladende mere fra basis end typen, men har til gengæld en mere intensiv hvid farve, og som kronen på værket orangefarvet behåring ved vækstpunktet, hvor arten er mere grå.

Fig. 36: *Cylindropuntia cinerea*

C. cinerea v. *dealbata*, Backbg. (eller *C. dealbata*, Ritter) er, når den får størrelsen og alderen disponeret for at danne halvkugleformede tuer af imponant størrelse (fig. 38). Den er dog efter min mening ikke helt så attraktiv som de andre to. Ribberne er skarpere og tornene længere og tyndere samt svagt nedadbøjede. Planten har heller ikke helt de rene farver som de andre to. Måske har jeg været uheldig og ikke set en form af den, når den er bedst.

C. uhligiana, som er sendt på markedet af K. Knize, er kun et navn uden mig bekendt nogen gyldig beskrivelse og dækker over en plante, der er en *C. cinerea* med kortere areolafstand.

Alle familier har sit sorte får. Hvem siger nu for øvrigt, at der er noget i vejen med sorte får? Af og

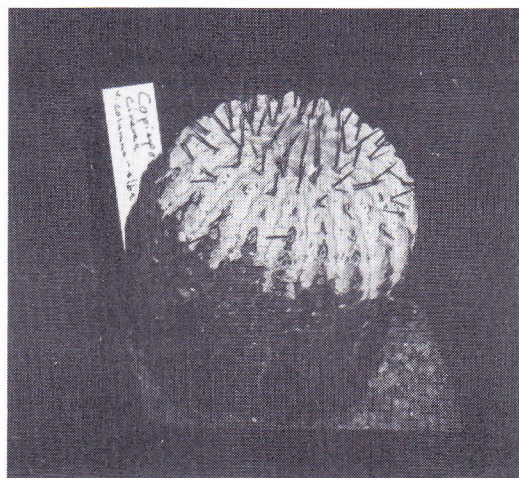

Fig. 37: *Cylindropuntia cinerea* v. *columna-alba*

til og især hos Peter Hansen i Gjerlev støder man på en lidt speciel podet plante. Planten er lille og danner mange sideskud og er nærmest sort med hvid uld i toppen (fig. 39). Den var lidt svær at placere, idet den ikke rigtig ligner noget andet. Heldigvis er den meget villigblomstrende, og blomsten afslører den straks. Kort gul uden nogen behåring, hvad der udelukker en *Neoporteria sensu Donald et Rowley*, hvad er ellers var mest nærliggende. Frugten åbner sig også fra oven, så vi har her en *C. wagenringiana*. Men er planten en hybrid, en kulturmutation eller hvad? Ja, det er altså lige sagen.

Jeg har i artiklen tit og sandsynligvis alt for tit nævnt ordene kulturplante/importplante. Det er fristende omend ikke nogen helt billig fornøjelse at anskaffe sig en samling af importplanter. En af

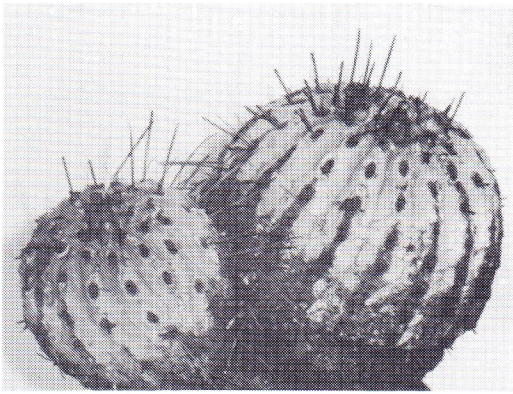
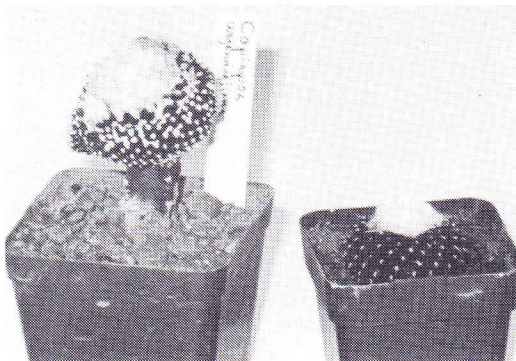

Fig. 38: *Copiapoa cinerea v. dealbata*

vore faste annoncører Karlheinz Uhlig har altid et fint udvalg af sådanne Copiapoaer. Det er fristende, meget fristende at købe store fuldt udviklede planter. Vi køber dem dyrt, men sparer den lange risikofyldte vej med frøplanter, som gerne skal være mere end 10 år, før de rigtig ligner, og som ikke garanterer, at frøplanten kommer til at ligne en naturopgravet plante. Vi kan nemlig aldrig, gentager aldrig, skabe forhold, der tilnærmelsesvis ligner dem, under hvilke de vokser i Chile. Imidlertid, selv når en Copiapoa har dannet rødder, så kan der let gå år, inden den begynder at vokse, og blomstringer udebliver måske alligevel, så vi aldrig bliver i stand til at opformere dem fra kulturfrø. Vi udplyndrer ganske enkelt naturen - vi fjerner planter fra deres naturlige nicher, hvortil de gennem hundreder af år har tilpasset sig - vi ødelægger et økologisk hårfint system af forfængelighed og af samlermani - vi fjerner planter, som gennem evolutionen havde lært sig at vokse, blomstre, sætte frø og formere sig i en tilsyneladende

Fig. 39: *Copiapoa wagenringliana* - podet og på egen rod

gold biotop - vi fjerner dem og anbringer dem i vore væksthuse, hvor mange går en langsom død i møde for slet ikke at tale om alle de planter, der døde inden de nåede Europa, og hvor andre vegeterer som semilevende herbariummateriale i årevis, og hvor alt, alt for få vokser videre på noget der blot ligner naturlig vis!

Mange dyr og planter er uddøde på grund af menneskets tankeløshed - skal vi aktivt medvirke til endnu flere plantearter forsvinder for stedse? Importplanter må især have sin berettigelse, når plantens naturlige voksested er truet som f.eks. ved overgræsning, anlæggelse af veje o.lgn. Importplanter har ligeledes sin berettigelse, når vi er i stand til at formere dem vegetativt. Jeg kan give et par eksempler. De tuedannende Copiapoaer kan forsyne os med podemateriale, som igen ved overlagt beskadigelse af vækstpunktet kan tvinges til at lave flere hoveder, som så igen.....

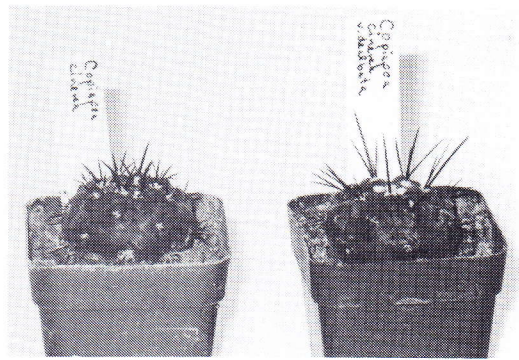

Fig. 40: Frøplanter af *Copiapoa cinerea* og *Copiapoa cinerea v. dealbata*. Sammenlign med figur 36 og 38.

Ifølge samtaler med Eddie Waras har jeg fået berettet, at en del Uebelmanniaer og Discocactus er så godt som udryddet i Brasilien. Netop de arter lader sig rimelig let formere efter ovennævnte metode. Dette er da noget af en undskyldning og samtidig også en berettigelse for importplanter. Men der er faktisk mange amatører, der laver udmærkede planter. Hos Georg Madsen i Otterup, der jo nok ikke ligefrem er en amatør, har jeg set store mængder af smukke, lovende *C. cinerea* frøplanter. Peter Hansen poder virkelig mange sjældne planter, også Copiapoaer. Da, som det fremgår af annoncering i KAKTUS, Lars Frank er blevet tvunget til at skille sig af med store dele af sin samling, var han så venlig at overlade mig en del af Copiapoaerne. Blandt disse en smukt podet *C.*

streptocaulon med en tornedragt, der ikke står tilbage for en importplantes. Det kan lade sig gøre. Til slut en tak til Allan Craig, Nr. Yarm. England, som venligst har forsynet mig med billedmateriale samt noter, uden hvilke jeg ville have betakket mig for at gå i krig med slægten på tryk. Min kollega Peter Mortensen har ligeledes været mig behjælpe-

lig med »familieportrætterne« af *C. cinereaefamilien* samt *C. wagenringliana*.

Peter Brandt Pedersen

Litteratur: Backeberg: Kakteenlexikon
Backeberg: Die Cactaceae bd. III

Boghjørnet

Som samler og liebhaver til ældre havebrugslitteratur har jeg haft mange dejlige timer med gennemlæsning af disse herlige værker. Hermed en del uddrag af de enkelte guldkorn, der omfatter vor fælles interesse: kaktus.

Den tidligste danske artikel om kaktus kom i første årgang af Havetidende fra 1834, side 350. Den er en oversættelse af Cactus-arternes Cultur fra Horticultural Register, bind 3, side 217. Det fremgår af denne artikel, at »Alle Cactus-Arter, som kræve varmt Huus, kunne opelskes paa følgende Maade: Man planter dem i Grønsværdjord og Lyngjord, eller i Grønsværdjord, blandet med omtrent $\frac{1}{4}$ Deel affaldet Kalk«.

I Tidsskrift for Havevæsen, tredje årgang (1869), side 340 nævnes følgende godbid:

Opuntia Raffinesquiana

D'Hrr. Haage & Schmidt i Erfurt bekendtgjøre i nr. 5 af Revue Horticole for 1868 Følgende om denne, som det synes, i høj Grad interessante Plante: *Opuntia Raffinesquiana* Engelm. er den eneste Art af Figencactus-Slægten, som kan overvintres paa Friland uden Dække i vort nordlige Klima. Den voxer villigen der, blomstrer og modner endog sine Frugter. Disse ere spiselige og have en sød dog noget fad Smag, men syltede smage de fortræffeligt. Planten taaler en hvilken som helst Kuldegrad, naar den staar paa et tørt Sted: den bør derfor fortrinnsvis plantes paa sydvendte Skraaninger eller paa Stenhøie. Denne interessante nye Plante er bleven indført fra Nordamerika, hvor den voxer vildt i den nordlige Del af Missouri-Dalen, fornemmelig i Missouri, Wisconsin og Illinois. Den findes dyrket paa Friland omkring Ny York, paa hvis Torve dens Frugter blive forhand-

lede. Dens Væxt er lav, og dens Stængler brede sig henad Jorden: i dyrket Tilstand er den tornløs. Blomsterne ere c. $2\frac{1}{2}$ " i Diameter og Svovlgule: de begynde at udfolde sig i Juli. Frugterne ere aflange og stærkt rødfarvede.

Den er allerede udplantet i adskillige Haver her i Landet, bl.a. ogsaa i Landbohøjskolens botaniske Have paa en Steenhøi, hvor et lille Exemplar, der blev kjøbt i Foraaret allerede har udviklet sig godt, det vil nu vise sig om dens Haardførhed virkelig er saa stor, som d'hrr. Haage & Schmidt love. Hvis saa er, fortjener den virkelig al Opmærksomhed som den eneste Repræsentant for den hele Cactus-familie, der lader sig dyrke paa Friland her i Landet. Dyrket i større Partier og med passende Omgivelser vil den i saa Fald kunne bidrage meget til at give vedkommende Partier et sydlandsk eller rettere et sydeuropæisk Udseende.

I samme haveblad finder vi så for året 1869 følgende:

Bekjendtgjørelse

Opuntia Raffinesquiana for Friland 16-32 Skilling
Knutzen, Handelsgartner i Viborg

Går vi lidt frem i tiden, finder vi de første bidrag af Knuth om kaktus i Meddelelser fra det Kgl. Danske Haveselskab 1908-23. I 1921 byder redaktøren velkommen til Nordisk Kaktustidsskrift, som ser dagens lys i dette år. Mange år er gået siden da - der har været gode og mindre gode tider for Selskabet. De skiftende redaktører har ofte gjort et stort og uegennyttigt stykke arbejde for at holde tidsskriftet vedlige, og vor nuværende fører tråden videre - et arbejde, der samtidig er et stykke kulturhistorie, som kommende generationer vil glæde sig over, forhåbentlig lige så meget som jeg i dag nyder alle de gamle artikler om kaktus.

Georg Sydow

På rejse i Texas og Mexico

1. afsnit

Langs Rio Grande

Der er en flod som har sit udspring i Rocky Mountains. Den løber gennem bjerge og ørkenlandskaber, mellem stejle lodrette klippevægge, over gyldne prærier og frugtbare marker for til sidst at forgrene sig i et delta og fortabe sig i Atlanterhavet. Floden hedder Rio Grande. I gamle dage passede den til sit navn. Kolossale vandmængder fra de fjerne bjerge fyldte den til randen, ja, fik den til at gå over sine bredder som Nilen. Her boede da også engang tusinder af indianere, der malede deres historie på væggene i klippehuler. Det moderne menneske har så bygget dæmninger længere oppe ad floden med det resultat at Rio Grandes flodleje ligger blottet og vrider sig af tørst store dele af året - kun en smal stribe vand ude i midten bevæger sig mod havet. Landet er præget af tørke, det regner næsten aldrig, store områder ligger ubefolket hen, kun beboet af de allernøjsomste dyr og planter. Et langt stykke danner Rio Grande grænsen mellem Texas og Mexico. Et sted slår floden et par vældige sving - den skal uden om en bjergkæde. Her ligger Big Bend National Park, og her begynder vores ferie.

Vi forlod Houston, Texas en kold og våd morgen i slutningen af december. Rejsedeltagere og transportmetode er velkendte detaljer fra sidste år, så vi går derfor direkte videre til denne første dags to hovedbegivenheder, hvoraf den ene indtraf allerede ved frokosten. Her mistede Jakob sit yndlingskæledyr »Kuala«, som han har elsket hele sit liv. Det bortkom under mystiske omstændigheder, og den dag i dag begræder Jakob tabet. Det næste uheld skete om aftenen. Vi havde kørt 10 timer i øsende regn, da vi drejede ind i Trailer Park. Alle var trætte, men forskellige praktiske erhverv skulle udføres. Jens og Peter gik udendørs for at slutte vand og strøm til bilen samt tømme diverse tanke. Jeg gik igang med maden, men konstaterede en ubehagelig lugt i bilen - som desværre var i tiltagende. De to derude blev kaldt ind og en undersøgelse startet - intet resultat - kun en forværring. Mismodige spiste vi og gik til ro. Opklaringen kom næste morgen. Ja, kære

læsere, I tror det næppe, men ligesom sidste år var det lykkedes os at sætte vort præg på bilen lige fra starten - denne gang var det ikke søsyge børn, men i regnen og mørket aftenen før havde man ikke bemærket, at en ganske bestemt tank var blevet tømt et forkert sted. Vi døjede med »fodsporene« i flere dage. Lad os skynde os videre.

Big Bend National Park

De par dage vi tilbragte i denne vidunderlige park var ikke nær nok til at vi kunne se og opleve alt det, vi gerne ville. Det særdeles naturskønne område domineres helt af Chisosbjergene, der fra alle sider fremtræder med nye forrevne, groteske konturer. Klimaet øverst oppe er køligt hele året, her vokser nåletræsskove og mange arter af eg og poppel. Den modige vandrer, der vover sig ad de ensomme stier mod højderne kan møde pumaen på sin vej. Han kan også sætte sig på en klippe og med blikket vendt mod syd nyde synet af vild og uberørt natur, bjerge og dale beklædt med yucca, kaktus, fouquiria og alskens græsser, tumlende sig

Stedet, hvor Pecos River (i forgrunden) forenes med Rio Grande (i baggrunden).

Parti fra Big Bend National Park. Den lyse bjergart er kalksten, og den mørke bjergart er af vulkansk oprindelse.

ublidt ned imod Rio Grande. Selve floden er skjult, men den 400 m dybe Santa Elena Canyon står frem som en mur. Her begynder Mexico. På turen ned til floden må der gøres holdt flere gange. Det er strengt forbudt at røre planterne i parken - heldigvis, men her er meget at se på - imponerende puder af *Echinocereus stramineus* og *dubius*, flotte eksemplarer af *Echinocactus horizontalis* og *texensis*, *Ariocarpus fissuratus*, *Mammillaria meiacantha*, *microcarpa* og *lasiacantha*, mange arter af *Coryphantha* og, frem for alt, *Opuntia*. Ved floden vokser *Tamarix* og *Prosopis*. Hernede virker muren helt overvældende. Man tænker uvilkårligt, om den mon kan holde. Vi dristede os til at overnatte i betænkelig nærhed af den.

Næste morgen stod vi op med solen. Der er øjeblikke, man aldrig glemmer - øjeblikke fulde af skønhed og mening, hvor alle vanskeligheder bliver ligegyldige, hvor det er vidunderligt at trække vejret og mærke jorden under fødderne. Det er et eventyr at se solen stå op og give en ny dag liv og føle, at man selv er en del af det hele. Vi gik en tur og oplevede al det dejlige omkring os.

Rejsen fortsatte vestpå langs Rio Grande ad en lidet befærdet vej - vi mødte tre biler, en cowboy til hest, ingen fodgængere, så ingen form for beboelse overhovedet i timevis. Til gengæld var sceneriet helt overdådigt. Det vrimlede med kaktus - ganske vist kun af beskeden størrelse. Vejen fulgte nøje floden forsåvidt terrainet tillod det - men nu og da zig-zaggede vi os op ad et bjerg og ned på den anden side. Skråningerne var tæt besat med klynger af kaktus - især *Echinocereus* og *Opuntia*. Efterhånden som vi nærmede os Presidio blev landskabet fladere og mere opdyrket, husene begyndte at dukke op og efter en fantastisk smuk

køretur rullede vi sidst på eftermiddagen ind i Presidio. Denne lille by er helt spanskræget, som en stor del af det sydlige Texas er. Efter hvad det syntes endeløse formaliteter ved grænsen - papirer skulle udfyldes, pas og andre dokumenter stemples, bilen undersøges på kryds og tværs, blev vi da endelig sluppet ind i Mexico, hvor den lange køretur tværs over Chihuahuaørkenen forestod.

Nytårsnat i Chihuahua ørkenen

Chihuahua var en overraskelse, måske lidt af en skuffelse, for jeg havde dannet mig et helt andet billede af plantevæksten og landskabet. Det gik efterhånden op for mig, at man skal længere vestpå eller sydpå for at opleve imponerende planter som i Baja. Der var naturligvis kaktus, men der skulle ledes godt efter dem - jeg så meget lidt de næste dage. Til gengæld var naturen storslået - udstrakte bølgende prærier, altid omkranset af bjergkæder, ofte i skønne farver. Hver gang vi havde arbejdet os over et bjerg, mødte øjet igen synet af nye vidder og bjerge i horisonten. Vi kørte således i timevis gennem uendelige strækninger, der vekslede mellem ørken og prærie. Mørket var ved at falde på, og vi kunne ikke nå frem til nogen form for civilisation. Det var nytårsaften, og vi bestemte os for at fejre den her midt i Chihuahua. Der havde ikke været nogle sideveje i lange tider, men nu drejede en lille grusvej af. Vi fulgte den nogle hundrede meter, indtil vi var usynlige fra hovedvejen. Vi befandt os i en eventyrlig smuk dal. Forude gik solen ned bag mørklilla bjerge, der lignede templer med kupler og tage. Her og der blinkede lys op ad skrænterne, så helt alene var vi ikke. Jeg gik igang med at tilberede et festmåltid, mens Jens og børnene spillede »yatsy«. Til vores forundring hørte vi nogle biler drøne forbi på den lille vej - det måtte naturligvis være den lokale

Echinocereus-gruppe fra Big Bend National Park

befolkning, der skulle ud og fejre nytåret. Ingen af os holdt ud til midnat - temperaturen faldt drastisk, og udenfor var det buldrende mørkt. Jeg kunne ikke sove - jeg kom til at tænke på, hvad nogle venner i Houston havde sagt til os: »I skal passe på banditterne i Chihuahua, de holder til i bjergene«. Det var da også helt vildt at overnatte her i ørkenen, tænkte jeg, sæt nu de der banditter i bilerne kom tilbage, bevæbnede med knive, berusede og blodtørstige. Ville de mon skåne børnene, hvis jeg tilbød mig selv? Eller kunne det tænkes at Jens ville være så ædelmodig at ofre al rødvinen i stedet? Frysende og udmattet faldt jeg omsider i søvn. Klokken fire vågnede jeg med et sæt - oppe fra min overkøje kunne jeg skimte en skikkelse, der kravlede på alle fire henad gulvet. Du godeste, var mine bange anelser blevet til virkelighed? Jeg skulle lige til at foretage mig et eller andet, da jeg blev opmærksom på en underlig larmende lyd oppe fra loftet. I det samme lød der eder og forbandelser - på dansk - og jeg forstod nu, at det var min mand, der lå og rodede på gulvet. Temperaturen i bilen var på nulpunktet, og han var i frygtelig dårligt humør. Støjen hidrørte fra en blæser, der automatisk var gået igang. Vi havde undladt at stille termostaten, så i stedet for at forsyne os med en passende temperatur sugede blæseren den iskolde luft ind og forvandlede bilen til et køleskab. Jeg ønskede spagfærdigt godt nytår, stod op og lavede kaffe. Vi startede meget tidligt den morgen.

(fortsættes)

Inge Clausen

Alt om sukkulenter

Gordon Rowley: The illustrated Encyclopedia of Succulents. Salamander Books Ltd., London 1978. 256 sider, A4 format, 300 farvefotos og 42 skitser. Indbundet L 7.95.

Den bedste bog om emnet til dato! Dette skyldes flere ting. Rent billedmæssig er det et pragtværk med 300 farvebilleder, heraf en stor del helsides (A4). De fleste af billederne er af meget høj teknisk kvalitet, fremstillet efter forfatterens egne dias.

Hvad der specielt gør billederne interessante er, at der er mange billeder fra planternes naturlige voksesteder. Der er en serie billeder af dyrs bestøvning af sukkulenterne, hvor man må fremhæve 3 billeder af en flagermus, der bestøver en *Cereus*. Endvidere er der mange nærbilleder af blomster og kimplanter, og der er elektronmikroskopier i forbindelse med teksten. Billederne er ikke fyldstof, men supplerer teksten på fortrinlig vis.

Teksten er ikke altid let tilgængelig, men til gengæld er den god og ofte yderst morsom. I modsætning til mange andre bøger om emnet har forfatteren valgt at starte med en grundig gennemgang på 109 sider af botaniske fænomener i almindelighed og sukkulenterens egenart i særdeleshed. Gennemgangen støttes af en fyldig ordliste med definitioner af de vigtigste botaniske begreber. Af teksten må vi fremhæve afsnittene om økologi (forholdene på de naturlige voksesteder), naturbevaring og afsnittet om, hvad sukkulens er.

Resten af bogen er helliget en gennemgang af sukkulenterne efter familie, d.v.s. den sammenhæng planterne botanisk hører hjemme i. Kaktus får her en fin gennemgang, men samtidig får de øvrige sukkulenter den grundige gennemgang, som deres antal og formrigdom berettiger dem til. Et af kapitlerne behandler specielt knold-sukkulenterne, bl.a. *Testudinaria*, *Jatropha*, *Adenia* og *Kedrostis*.

Alt i alt en bog, vi må give vor varmeste anbefaling. Bogen fås lettest og billigst ved henvendelse direkte til forlaget: Salamander Books, Salamander House, 27 Old Gloucester Street, London WC 1N 3AF, England.

P.S. Bemærk den latterligt lave pris! Inclusive porto og moms (hvis man er uheldig) ca. 105-110 kr.

Palle Carlsen
Torben Jensen

Koglepalmer

(*Cycads*)

Cycads er de mest primitive nulevende frøbærende planter, og tilhører den urgamle orden, *Cycadales*, som havde sin storhedstid for ca. 50 millioner år siden. Det var på den tid de store kullejer blev dannet, og jorden havde dengang et varmt, fugtigt klima. Vore dages koglepalme har ændret sig så lidt, at de tit med en vis ret kaldes for planteverdens »blå fisk«.

10 slægter og 3 familier med ca. 150 arter er, hvad der har overlevet tidernes omskifteligheder. De findes udbredt på begge halvkuglers tempererede og tropiske bælter i Central Amerika (*Zamia*, *Ceratozamia*, *Dioon* og *Microcycas*), i Afrika (*Encephalartos* og *Stangeria*) og i Asien og Australien (*Cycas*, *Lepidozamia* og *Bowenia*). Delvis på grund af fornyet interesse for disse ældgamle og dekorative planter har man opdaget nye arter i Centralafrika og Sydamerika.

Encephalartos lanatus, der står upåvirket af en tidligere brand i vegetationen. Koglepalmerne har overlevet brande, tørke og klimatiske ændringer, men menneskets efterstræbelser har de svært ved at klare.

Cycads bliver ofte forvekslet med enten palmer eller træbregner. Botanisk set har disse planter imidlertid intet som helst med hinanden at gøre. Koglepalmerne hører til en gruppe planter, som kaldes *Gymnospermae* eller de nøgenfrøede, hvilket vil sige at planterne har nøgne frø. Cycads-planternes kogle er helt anderledes end den typiske blomst hos en dækfrøet plante (*Angiospermae*), idet frøet ikke er omgivet af et frugtblad, og der er hverken støvfang eller griffel. Cycads er også særbo, hvilket betyder, at han- og hunkogler ikke optræder på den samme plante. Det er ikke muligt at afgøre kønnets på en plante, der ikke har kogler. Den store popularitet, som cycads nyder i øjeblikket, beror sikkert på to faktorer. Dels er de meget dekorative planter i sig selv, dels giver de en følelsen af at være et ganske håndfast forbindelsesled med en fjern fortid. Skønt intet kan sammenlignes med det majestætiske indtryk en stor koglepalme gør i naturen, så tilpasser de sig godt i kultur. De egner sig i sagens natur ikke som udendørsplanter ret mange steder i Europa. Men dyrket i store potter, evt. på en terrasse om sommeren og så drivhus eller indendørs om vinteren kan også give gode resultater.

En af de mest berømte pottedplanter er faktisk en cycad, nemlig *Encephalartos longifolius*. Omtalte plante blev indsamlet af Francis Masson, som ledsagede Carl Peter Thunberg på en botanisk ekspedition i Sydafrika i 1772. Planten blev sendt til Kew Garden i London, og trives stadig nu mere end 200 år senere i bedste velgående.

Cycads er strengt beskyttet over hele verden og optræder på Washingtonkonventionens liste over truede arter. Tidligere tider så, hvordan tusinder af disse planter hensynsløst blev fjernet fra deres voksesteder i naturen for at tilfredsstille plante-samleres ønsker om at besidde disse »levende fossiler«. I dag sikrer konventionen, at planter ikke må fjernes fra deres voksesteder i naturen, med mindre det drejer sig om undersøgelser i anerkendte botaniske haver. Dette sikrer, at frø-formerede planter fra gartnerier må handles.

Encephalartos laevifolius i sine naturlige omgivelser.

Cycadsfrøplanter gror forbavsende hurtigt. Det har gennem forsøg vist sig, at de trives bedst, hvis de bliver holdt i jævn vækst uden nogen egentlig vinterhvile. Plantet i en næringsrig jord og vandet og gødet regelmæssigt skulle i løbet af 5-6 år give planter med en rimelig krone af blade. Dertil kommer at de ofte vokser i skove, og følgelig har de ikke så store lyskrav, hvad der gør dem egnede til selv en plads i vindueskarmen.

Cynthia Giddy
Umlaas Road
Syd Afrika

Oversætteren vil gerne tilføje et par enkelte kommentarer til Giddy's introduktion. Forfatteren er en anerkendt dyrker og skribent om disse planter. Men der er langt fra Syd Afrika til Skandinavien. Da jeg selv dyrker eller har dyrket ca. 15-20 forskellige arter fra de fleste slægter, har jeg gjort mig en del erfaringer om disse planter, som hører til nogle af mine absolutte favoritter i planteverdenen.

Formering fra frø kræver 3 ting. Høj temperatur ca. 25-30 C°, høj luftfugtighed og sidst men ikke mindst stor tålmodighed. Spiringstiden er efter mine erfaringer meget individuel selv indenfor samme art. Rekorden hos mig er 6 uger for en *Macrozamia moorei* og ca. 2½ år for en *Encephalartos lanatus*. Hertil skal indrømmes at jeg i

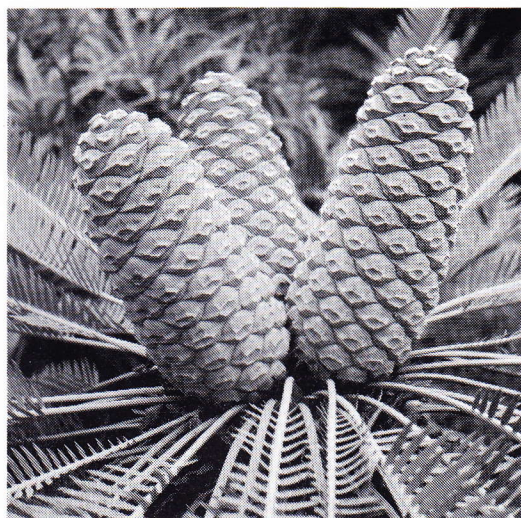
skrivende stund har frø som på et hvilket som helst tidspunkt vil slå sidstnævnte rekord.

Ved omplantning: Brug dybe potter og vær særdeles omhyggelig med rødderne, især hovedroden. De tåler, i hvert fald for nogle arter, dårlig beskadigelser ved rødderne. Sørg for at jorden indeholder så meget tørv, at reaktionen bliver let sur. Dette er ikke nødvendigt for alle. Men alle tåler det, og de trives ved denne jordblanding, og nogle *Encephalartos* tåler absolut ikke kalkholdig jord. Temperaturkravet tør jeg ikke udtale mig om generelt. Men tropiske regnskovsarter tåler principielt ikke frost!

Den just forgangne vinter bragte mine hårdtprøvede planter to gange under frysepunktet. *Zamia pumila* fra Den Dominikanske Republik døde og *Cycas cairnsiana* er vistnok 99% død. *Cycas revoluta* fra Japan, *Macrozamia communis* fra Australien, *Zamia furfuracea* og *Dioon edule* fra Mexico samt alle mine planter fra Syd Afrika af slægten *Encephalartos* overlevede ÷ 6C°. Her i junisommervarmen kan dette faktum nok kalde et lille smil frem - den 31/12-'78 kunne nydlige istapper fra lysstofarmaturerne det ikke. Hvis en cycads af tvingende grund skal overvintres koldt, så sørg for særdeles moderat vanding fra oktober. Imidlertid, følg hellere Giddy's råd angående ikke vinterhvile og anbring dem varmt, så vokser de både hurtigere og bedre.

Da cycads, bortset fra *Cycas revoluta*, sjældent kan købes, tjener det næppe noget praktisk formål

Hunlige kogler af *Encephalartos laevifolius*.

at begynde at remse navne op på gode, anbefalelsesværdige arter.

Nogle skal dog nævnes: *Cycas revoluta* er en god nem plante, der trives fint i stuen. Det samme gælder de australske arter, der dog ikke bryder sig om lave temperaturer. De, efter manges mening, bedste og smukkeste arter, finder vi hos *Encephalartos*. Om disse skal jeg lige give en lille tommelfingerregel. Giv fuld sol til de blå eller blålige arter, mindre sol til de grønne arter. Det passer dem bedst sådan.

Skulle disse linier om cycads have givet yderligere appetit, så anskaf Cynthia Giddy's: *Cycads of South Africa*, som er en smuk bog med et væld af gode oplysninger og meget fine farvefotografier. Og så koster den ikke mere end ca. 100 kr.

God fornøjelse.

Peter Brandt Pedersen

Peter Brandt Pedersen foreslår i oversættelsen, at det engelske ord »cycads« indgår i det danske sprog. Man har tidligere anvendt ordet: cycadé (ental), cycadeen, flere cycadeer (i lighed med orkidé, orkideen, orkideer), når man ville tillemppe det latinske *Cycadales* til dansk.

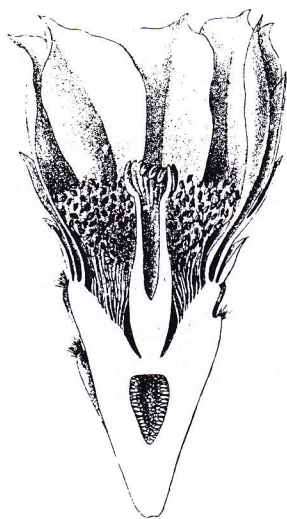
Red.

René Zahra på Malta

Adskillige af vore medlemmer kender de gode, billige og ret store kaktus, der kan købes på Malta. Planterne kommer kvikt, indpakket i små papirstykker, og den eneste indvending, man kan komme med, er manglen på bestillingsliste. Navnene står på papiret, i Vestjyllandskredsen har man fordelt hjemkomne planter pr. lotteri, i Århuskredsen pr. auktion.

Vist kun et af vore medlemmer har besøgt mr. Zahra, så måske ville det interessere flere at høre lidt om »vor mand« på Malta. Bag navnet finder man en yngre, dynamisk lærer med interesse for kaktus og andre sukkulenter, samt svømmedykning. Efter kort tids behageligt bekendtskab siger han: »Call me René«, og så er vi venner. Zahra er en avanceret samler med mange sjældnere kaktus, som i et herligt klima vokser godt trods en skrækelig hård og kalkholdig jord. Det er dyrt og forbudt at importere andre jordarter. Derfor trives nogle arter mindre godt, og tilblending af svovlsyre giver dårligt resultat. Kæmpehagl har også

været et problem, endnu ses knuste ruder, skilte og plastpotter samt beskadigede planter.

Men her er meget at se. I haven står sukkulenterne frit udplantet eller i potter, og på det flade hustag står mistbænk ved mistbænk. 5 år gamle frøplanter af *Melocactus* har stort, voksende cefalium, opnået i mistbænk uden kunstig varme!

Zahra's hus er ældre, haven lille, og han har nu nøje udsøgt sig en ny og bedre grund, selv om jordbunden overalt er den samme. Et smukt, nyt hus er opført i en naboby. På orientalsk vis gemmer haven sig bag hus og mure. Haven er delt i 3 plateau'er, det nederste er delvist dækket af et drivhus med glasfibertag, der skulle kunne klare selv kæmpehagl. I og uden for drivhuset står sukkulenterne frit eller i potter, mange i blomst eller knop, fremhæves kan f.eks. *Lophocereus schottii* f. *monstros*. og *Haseltonia columna-trajani* i smukke eksemplarer. Plantevenner har sendt nyfundne og endnu ubeskrevne kaktus og andre sukkulenter, f.eks. en sribet *Aeonium*, fornylig fundet i Yemen. Endnu venter masser af planter på at blive flyttet til den nye bopæl - familien selv flytter, så snart electricitet er indlagt.

Vandmangel er et stort problem på Malta - i det nye hus har Zahra løst problemet ved at lede alt regnvand fra taget ned i et stort, underjordisk bassin. Selv om Zahra har udført meget af arbejdet selv, slår en lærerløn ikke til her. Hvert år laves ca. 20.000 kaktus til salg fra frø. Indtægten går til indretning og udvidelse af samlingen.

Frost kender man ikke her, men andre problemer kan luftes. Korksyge forklarer Zahra som et resultat af manglende plads til rodudvidelse, hvilket medfører, at overhudscellerne ikke fornyes. Nogle kaktus er mere pladskrævende end andre, og altså mere udsatte for korksyge.

Den for kaktusblomstringen så nødvendige vinterhvile mener Zahra ikke absolut skal finde sted ved lav temperatur. Blomstrende, alpine kaktus synes at give ham ret. Lys, gerne varme, ingen vanding, men vandforstøvning af planterne, er hans forslag, og da det er mit største problem, skal det prøves til vinter. Jeg har netop besøgt en samling, hvor en *Echinocereus* hele sidste vinter stod lænet op ad et varmerør. Denne plante blomstrede først af alle og meget rigt! Mine egne stod ved 10 grader i halvmørke i 6 lange måneder - de fleste overlevede, men var sat meget tilbage.

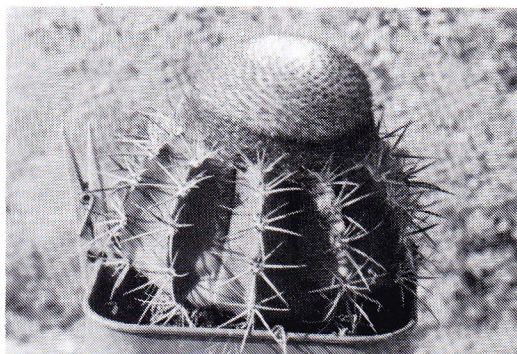
Snegle med hus samt firben laver lidt ravage i Malta-samlingen. Firbenene skraber for at lægge deres æg. Lidt rodlys ses - Zahra's gode ven døde

af Temik, det tog 2 måneder, inden han døde, si'r Zahra, så ingen Temik i mit hus!

Frø sår han i plastpotter. Jorden afsvampes med Captan, der ikke nedsætter spiringen. Hver potte sættes i plastpose, der lukkes og hensættes uden sol til spiringen, derpå 5 måneder med nogen sol, faktisk uden tilsyn. Derpå prikles.

Af Maltas knap 350.000 indbyggere er ca. 100 medlemmer af en kaktusforening, der udsender ét årligt medlemsblad.

På Malta findes mange, vildtvoksende sukkulenter, der har Zahra's store interesse. Vi kører til kysten, hvor den og den plante fremvises. Til sidst samler han et stort potteskår op, det er fra romertiden, forklarer han, og han plukker en ganske lille vild Iris, der er næsten lige så blå som Middelhavet foran os.

En 5 år gammel frøplante af *Melocactus permutabilis* n.n. Tøjklæmmen angiver størrelsesforholdet

Større kaktus kan jeg ikke købe, men jeg kan naturligvis vælge blandt mistbænkenes herligheder, og et par små sjældenheder får jeg som gave. Hvad siger nu tolererne i Kastrup? Frans Laursen har bragt importreglerne i KAKTUS, og jeg har en kopi i lommen, parat til at tage diskussionen op med hvilken som helst toler.

Måske var jeg lidt skuffet over, at tolererne ikke værdigede mig et blik, da vi langsomt rullede kufferterne forbi deres skranke.

Aksel Anso

Frøformering

- en amatørers betragtninger og resultater

Det hele startede for ca. 15 år siden, da jeg kom i lære og fik mit eget værelse med vindue i vestsiden af huset. Jeg kunne godt lide skulpturer, men de har bare det problem, at de ikke kan forandre sig på anden måde end f.eks. ved lysets påvirkning (som kan skabe forskellige relieffer på væggen), så jeg anskaffede mig nogle kaktus. Men et enkelt vindue har jo sine begrænsninger, og det havde min økonomi også, så der gik nogle år, hvor jeg måtte nøjes med mine ønsker og drømme og så håbe på en given lejlighed.

Den kom så for ca. 3 år siden, hvor vi var to, der købte et hus på landet med et tilbygget skur på fast støbt fundament. Det viste sig, at der engang havde været drivhus på samme sted, så det varede ikke så længe, før jeg fandt ud af, hvad det skulle bruges til. Nu har jeg ca. 130 forskellige kaktus placeret alle mulige steder plus i drivhuset.

For ca. 2 år siden meldte jeg mig ind i NKS (om problemerne omkring det at finde et selskab med det formål at skabe interesse og viden omkring den hobby, som jeg beskæftiger mig med, vil jeg ikke komme ind på her). Men det resulterede i, at jeg anskaffede mig nogle poser med frø fra NKS, 42 poser. Det har den fordel, at man ved hvilke arter, der kommer op (hvis der kommer nogle), og man kan så læse sig nogenlunde til, hvilken behandling de skal have. Det kan jo, som alle ved, have sine fordele, i modsætning til de blandede poser man ellers kan købe i de normale frøforretninger.

Hvordan greb jeg det så an? Jo, jeg handlede som en typisk amatør, det skal man jo, når man er amatør, ellers dækker navnet jo ikke rigtigt. Jeg købte nogle af de sphagnumpotter, man kan få i Brugsen og kørte så ud i skoven og hentede noget rigtigt godt grannålemuld, løst og lækkert. Da det var tørt, kom det ind i bageovnen, hvor det fik ca. 1 time ved omkring 200°C. Derefter tog jeg et par af de plasticbakker, man får med, når man køber kød i et supermarked. Deri placerede jeg sphagnumpotterne med jorden i og fugtede jorden med en vandforstøver og fyldte derefter bakkerne med kogt vand. Da frøene så var delt ud i de nummere-

rede pletter, kom de hen i vinduet med en glasplade over. Til varme og lys brugte jeg en arkitektlampe med en 60 watt pære, der stod omkring 5-10 cm over glaspladen. I den første måned havde jeg et stykke papir over, for at give frøene lidt mørke til at spire i. Temperaturen lå på omkring 25 grader, men jorden fik ikke lov at udtørre det første halve år.

Af hjælpemidler bruger jeg Telusol, som jeg bl.a. også bruger mod skadedyr til de voksne planter (yderst effektivt), men som jeg til frøplanterne kun bruger i en mindre koncentreret opløsning, og derudover bruger jeg Chinisol (dog ikke til mundpleje).

Resultatet udeblev da heller ikke, det var en del over forventningerne. Der var kun to portioner, der ikke kom op, nemlig *Echinocereus fendleri* v. *rectispinus* og v. *robustus*; af de resterende 16 poser af *Echinocereus* gav det et gennemsnit på 61%, deraf flere på over 80%.

Af de 10 typer af *Melocactus*, der var udbudt til salg, gik det endnu bedre. Der blev spiringsprocenten helt oppe på 75%, deraf 3 arter på 100% og kun *M. bahiensis* var lav, nemlig 28%. *Mammillaria pennispinosa* 100%, *M. taylorium* 85%. *M. pennispinosa* fik jeg som erstatning for *M. louisae*, der var udsolgt. Resten af *Mammillaria* blev over 50%, *D. longimamma* 100%, *Pseudolobivia* og *Rebutia* ialt 44%, *Notocactus claviceps* 100%.

Blandt mine *N. claviceps* er der en, der er rød, men som dog trives godt. Men noget er der galt, da de andre er pænt grønne, så det er mig lidt af en gåde, som medlemmerne måske kan give mig svar på? *Haageocereus dichromus* og *H. divaricatispinus* gav 50% samt *Cleistocactus buchtienii* 63%. Det giver jo ekstra lyst til at fortsætte her i foråret med den nys sending, hvor jeg har lavet lidt om på fremgangsmåden ved at bruge lidt anden jord og tage et akvarie i brug.

Erik Hansen
Skuderløse Indelukke 26
4690 Haslev

Ungarsk Rhapsodi

af Georg Sydow

Mit personlige kendskab til Ungarn er ret begrænset, naturligvis gør man sig visse forestillinger, men disse har jeg revideret. At ungarene er fyrige tror pokker, med de krydderier i maden.

Allerede optakten til rejsen tegnede godt, den ungarske ambassade ordnede mit visum i ekspresfart, og udstyret med kamera og notesbog, samt min - til tider - ustyrlige spørgelyst, fløj jeg til Budapest.

Klimaet var en overraskelse, mildt og solrigt, kastanierne blomstrede, så vidt forskellig fra vores frustrerede vejr. Mit hotel lå med udsigt til kongeslottet, der i lighed med mange andre ældre, smukke bygninger gjorde et stort indtryk på mig, især glædede det mit gamle reaktionære hjerte, at se den omsorg ungarene nærede for deres historiske bygninger, af betonbyggeri var der næsten intet.

Jeg nåede ikke at overnatte på hotellet, kufferten var dårligt nok blevet pakket ud, før dr. Zsolt holdt for døren og bad mig pakke tandbørste og kamera, og afsted gik det til Balatonsøen, hvor han har sit landsted og sit private forsøgsanlæg.

Alene huset var en oplevelse, opvarmningen bestod af to store rundmurede brændeovne, vand fandtes i en rigtig romantisk brønd, et stod mig klart, her bliver man ikke berørt af energikrise. Maden er lige mit nummer, dejligt landbrød, der smager som brød skal smage, god vin, og de herlige spege- og fårepølser.

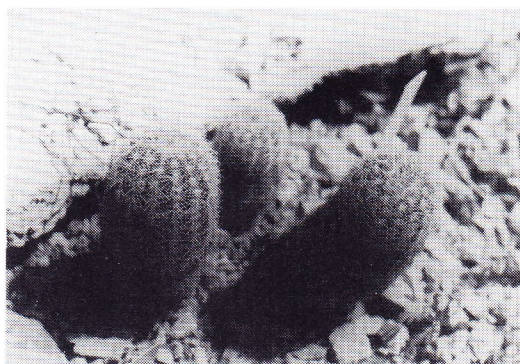
Dr. Zsolt er dendrolog og har som bekendt udgivet en del bøger; hans sidste er solgt i et oplag af 20.000 eksemplarer. For tiden er han ved at lægge sidste hånd på et stort dendrologisk atlas. Hans interesse er ikke rettet specielt mod frilandskaktus, men de indgår som et naturligt led i hans arbejde med planters hårdførhed i Europa.

En del af de originalplanter han har indsamlet i USA, har opnået en betragtelig størrelse, især *Echinocereus* trives godt på friland. At omtale alt hvad der fandtes vil være en lang monoton opremsning, men to planter må fremhæves, nemlig *Cylindropuntia imbricata* ca. 170 cm høj, og en

Dr. Debreczy Zsolt

200 cm høj blomstrende *Poncirus trifolia*, nej, jeg havde nær glemt hans palme, 150 cm høj, alt frit udplantet, tåler ned til minus 23 grader celcius. Vi fik os en lang og åbenhjertig snak om planters hårdførhed, og mulighederne for at frembringe nye ting til berigelse af vor europæiske haveflora. I det store og hele var vi enige, og det overraskede mig, idet jeg aldrig lægger skjul på min til tider lidt avancerede tankegang; men her fik jeg for første gang bekræftet, at mine - i nogens øjne lidt fantasifulde - tanker og iagttagelser vedrørende sukkulenter, delvis kunne bekræftes af en dygtig forsker.

Echinocereus dasyacanthus

Næste dag gik turen tilbage til Det Naturhistoriske Museum i Budapest, hvor jeg besøgte samlingen af frostresistente kaktus, samt besøgte museumslokalerne, og hilste på dr. Zsolt's medarbejdere. I mellemtiden var der blevet lavet et lynprogram, således at jeg kunne besøge et par gode samlinger. Vort første besøg gjaldt herr Szutorisz Gyula, lidt uden for Budapest. Vi blev alle hjerteligt modtaget, med en gæstfrihed og hjertevarme, der er særegen for ungarene; ja, selv i tolden, paskontrollen og hos de militære vagtposter mødte man en venlighed, der gjorde at man følte sig velkomne.

Med hensyn til herr Gyula's samling, kan der kun siges ah! og oh! Men ved førstkommande lejlighed lader vi lysbillederne tale for sig selv.

Derefter gik turen til herr Farkas i byen Izsak - rigtig langt ude på landet, hvor jeg følte mig sat 100 år tilbage i tiden. Overalt sås vippebrønde, høns på vejene, smukke gamle -men velholdte- huse, sindige og tilfredse mennesker, der ikke kendte til faglige møder og andet nymodens pjank.

At beskrive herr Farkas kaktussamling er umuligt, han havde ikke tal på sine planter, men jeg anslår det løseligt til et sted mellem 5 og 6000. Det var en storslået oplevelse; aldrig har jeg set større og flottere private samlinger nord for Alperne, intet under at jeg i hans gæstebog så navne fra hele verden, og også besøg af det ungarske fjernsynsselskab. Nå, nu gør de jo også lidt mere ud af kulturlivet i Ungarn, end vi er vant til.

Tilbageturen tog lidt tid, jeg har ingen anelse om, hvor mange hundrede kilometer vi har kørt, men trafikken blev forsinket lidt, da der var statsbesøg fra Rumænien. Jeg foreslog, at vi gjorde holdt ved en mindre kro. Varm mad og rigeligt at drikke, til

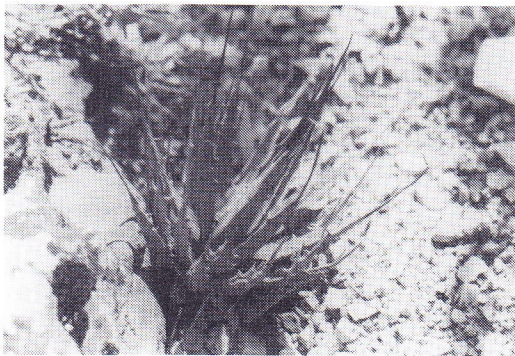
4 personer, kostede mig 30 kr; hvad venter I på kære medlemmer, ferien står for døren, oplev det selv.

Med kun 5 timers søvn pr. døgn kan man nå meget. Jeg havde den store personlige glæde at besøge dr. Pritzner fra Budapest Botaniske Have, en plantekender og samler af format; for år tilbage var han under sit besøg i Danmark også ude at se min have, så det var et behageligt gensyn.

At blive vist rundt i hans private have må for mange være en oplevelse. På sin stille, dæmpede og lidt generete måde fortæller han hver plantes historie, men det er om planter, hvor jeg kender mange plantesamlere, der gernede ofrede to fingre, for at få blot et eksemplar. Mig imponerede 15 forskellige *Eremurus*, et utal af sjældne vilde tulipaner; men hans hovedinteresse er sedum og sempervivum. Han rejser ofte på planteindsamlinger i Sovjetunionen, og har fundet mange nye sjældne ting. Hans gode kontakt til Gurkenidze, der har navngivet mange nye sempervivum, bevirker, at han ofte får et par eksemplarer af det sidste nye. I hans samling så jeg ikke mindre end 7 nye navngivne sempervivum, men de findes endnu ikke i nogen samling eller botanisk have, endvidere et lille bed med nye flotte sempervivum uden navn, men med samlenummer fra Kaukasus. Der fandtes kun ganske få eksemplarer af hver art i samlingen, derfor blev jeg bragt lidt ud af fatning, da dr. Pritzner sagde: »Værsgod, tag disse 5 nye sempervivum med hjem som en erindring fra Budapest«.

Timerne i hans have, hans gavmildhed, og samtalerne i hans bibliotek, hans milde latter, da jeg oplyste at hans gode kollega, Olaf Olsen fra København's Botaniske Have, havde fået et job som rejsefører i DIS, for en tur med den transsibiriske jernbane, er noget af det, der står stærkest i mine erindringer.

Agave utahensis

Dr. Pritszner bad mig overbringe en hilsen til Hans Dixen ved Århus Universitet og vort ikke ukendte medlem Mailand, hvis sempervivumsamling han besøgte for nogle år siden.

De sidste timer i Budapest opholdt jeg mig i Naturhistorisk Museum, hvor dr. Zsolt og hans medarbejdere ville drøfte mere praktiske ting. Hele samlingen af frostresistente kaktus bliver nu opbygget her i København efter ønske fra såvel dr. Zsolt som fra instituttet. Årsagerne er mange, som jeg dog ikke vil komme ind på, men det grundlæggende er, at samlingen skal være repræsenteret komplet to steder. Dermed sikres samlingen blandt andet mod tab, det være sig grundet kulturfejl eller anden uforudset begivenhed.

Det meste befinder sig som bekendt allerede i min have. En del havde jeg med hjem, og resten kommer. En foreløbig analyse siger mig, at der er mindst 30 nye *Opuntia* sp., der endnu ikke er beskrevet, samt en del kaktus der hidtil har været ukendt som frostresistente. Arbejdet med det store værk om frilandskaktus vil tage endnu 1½ år; man har anmodet mig om at skrive den historiske afdeling, samt et afsnit om planternes reaktion i den atlantiske del af Europa og at bidrage med diverse billedmateriale. Det er en opgave, som jeg ikke mener at have format til, men gav dog tilsagn om videre samarbejde og løbende underretning om erfaringer og iagttagelser. Lidt nyt kan jeg dog bidrage med, og med NKS i ryggen -og lidt flere lommepenge fra min hustru- klarer vi det nok.

Ved min afrejse modtog jeg en invitation til at komme igen i august, idet man havde planlagt et større program i samarbejde med det ungarske kaktusselskab, da det kun var en lille del af Ungarn og dets kaktussamlere, jeg havde set. Jeg håber det kan presses ind i mit lidt stramme skema, men genser med glæde vore ungarske venner.

Georg Sydow
Hovmålvej 77
2300 København S

MEDLEMMERNES HJØRNE

Ukendt Epiphyllum

Jeg har et spørgsmål, som jeg gerne vil have besvaret, hvis det er muligt, enten af jer eller af medlemmerne. Det drejer sig om navnet på en plante - sandsynligvis en *Epiphyllum*. Den har blade eller grene, der er op til 40 cm lange, flade og over 10 cm brede, og så er den grøn som et salatblad eller bladet på en primula, altså frisk grøn. Det undrer mig lidt, at den er så overdimensioneret i bredden. De andre bladkaktus, som man normalt ser, har kun en bladbredde på ca. 3 til 5 cm.

Jeg håber, at vi kan finde navnet på denne plante, farven på blomsten og måske tidspunktet for blomstringen. Den er anskaffet i Gisselfeldts gartneri ved Haslev, men dér ved de ikke så meget om navnene på planterne.

Med kaktus-hilsner
219 Erik Hansen
Skuderløse Indelukke 26
4690 Haslev

Redaktionen melder pas. Der findes et utal af Epiphyllumhybrider, så der er ikke store chancer for, at du finder et navn til den. Men skulle andre medlemmer kende den - så kontakt Erik Hansen.

KØB - SALG - BYTTE

Under denne rubrik kan medlemmerne af NKS gratis få optaget kortfattede annoncer om køb, salg eller bytte af planter og bøger samt andet med tilknytning til vor hobby.

-Købes: Kataloger fra Haage & Schmidt, Erfurt, Schumann: Kakteen, Gartenschönheit 1930-40, Gartenflora, Deutsche Magazin, samt alle ældre tyske, østriske haveblade, evt. mod planter og kaktuslitteratur. G. Sydow, Hovmålvej 77, 2300 Kbh. S. Tlf. 01 - 51 21 63.

-Sælges eller byttes: *Lewisia nevadensis* og *Fuchsia* (ca. 100 sorter og arter) sælges eller byttes med kaktus eller sukkulenter - gerne frilandskaktus.

Dorthe og Arne Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring. Tlf. 08 - 92 48 45.

Kaktusnavne og kaktusformering

Noget af det for mig mest charmerende ved kaktushobbyen er at lave flere planter, ved stikling, såning eller podning, planter, som jeg kan give videre med et lille håb om, at modtageren »bliver fanget«, eller som jeg kan bytte med andre samlere eller måske senere levere til grønthandleren i bytte med andre varer. I løbet af kort tid havde jeg et par kasser småplanter af kendt og ukendt herkomst. Så blomstrede en pragtfuld moderplante, en ikke nærmere kendt *lobivia* fra Sminge. Alle besøgende ville gerne have en aflægger, og de 8-10 aflæggere, jeg allerede havde lavet, kunne jeg ikke finde i rodet af bytteplanter.

Da jeg altså ikke kendte navnet på *lobivia*en, ville den bedste løsning være at mærke moderplanten på en eller anden måde, så jeg senere kunne genkende »børnene«, som moderplanten hurtigt begyndte at danne igen. Plasticskilte og en blød blyant eller vandfast skriver havde jeg. Hvis jeg kaldte den *lobivia* nummer 1, ville det kunne misforstås, når en af mine planter kom i en anden samling, hvis ejer også brugte systemet. Vi har alle et medlemsnummer i klubben, men kan man huske det, og er man sikker på at bevare det - det er ialtfald allerede en gang blevet ændret. Sine forbogstaver kan man ialtfald huske, og jeg besluttede derfor, at min første *lobivia* uden navn skulle hedde *Lobivia* AA1, og det skulle også alle planter hedde, som jeg fremtidig måtte lave af denne moderplante. Jeg har nu en halv snes *lobivia*'er med kendt navn, og *lobivia* AA6 er for tiden mit højeste nummer. Hvis jeg fotograferer en *lobivia*, kan jeg altså enten vedføje navn eller kodetal, og jeg har den mulighed, at en af vore plantekendere senere siger til mig: »Din *Lobivia* AA4 hedder altså sådan og sådan!« uanset om han ser planten i min samling eller en aflægger placeret på Sjælland. Naturligvis grinede Jens Jensen i Sminge, den rad, og insisterede på, at *lobivia*'en derfra burde hedde »smingensis«.

Mit næste problem blev, at jeg også gerne ville formere nogle af mine bedre kaktus, om hvem jeg ikke kender slægtsnavnet, men naturligvis håber engang at få det. Men det var altså nu, planterne skulle formeres. I skolen lærte vi at kalde »den ukendte« for X, og så sluttede vi jo gerne af med at skrive: X = sådan og sådan. Af samme grund som ovenfor nævnt burde min første ukendte kaktus indtil videre hedde AAX1, og det skulle eventuelle aflæggere så altså også hedde.

Dette kodesystem er jo kun et eksempel på, hvordan det *kan* laves; for tiden har jeg som højeste nummer planten AAX40 (altså kaktus af endnu ikke bestemt slægt). Mit højeste nummer for ukendte *mammillaria* er AA25. skulle det engang vise sig, at min *mammillaria* AA25 måske slet ikke er en *mammillaria*, men f.eks. en *coryphanta*, er ulykken ikke stor, jeg vil så skrive det rigtige navn på skiltet og tilføje i parentes: tidligere *Mammill.* AA25 - dette af hensyn til aflæggere, der måtte stå her og dér med mit gamle kodenavn.

Et eksempel på, hvordan koden kan gøre nytte, er min *Lobivia sublimiflora*, fået fra Malta 1977. Som navnet antyder er den ualmindelig prægtigt blomstrende, og den sinkede vores ferieafrejse et par timer, fordi den netop havde valgt vort afrejsetidspunkt til at springe ud på. Nej da, hvor var den flot. - Siden fik jeg fra vor redaktør en lille liste over planter, han kunne undvære, *Lobivia sublimiflora* var herimellem, og jeg bestilte et reserveeksemplar. Da det kom, så det temmelig forskellig ud fra det, jeg havde i forvejen. Måske var en af planterne forkert bestemt, måske kunne også denne plante variere meget efter hjemstedet. Altså fik Malta-eksemplaret navnet *L. sublimiflora* AA1, og det nye eksemplar *L. sublimiflora* AA2, det samme skal eventuelle aflæggere hedde, og ved lejlighed kan jeg eller andre kigge på planterne og sammenligne med kaktuslitteratur - eller man kan nøjes med at glæde sig over planterne eller blomsterne, alt efter behag.

Ved efterprøvelse i Backebergs leksikon fra 1977 viste det sig til min skuffelse, at *Lobivia sublimiflora* ikke var optaget. Til min store forbavselse fandt jeg derimod kaktussen optaget i Backebergs og Knuths Kaktus-abc fra 1935, hvor der tilmed stod at læse, at den samme år var blevet navngivet af Backeberg himself. Den måtte altså stå i Backebergs nye leksikon under andet navn, og man kunne nok synes det rimeligt, om Backeberg havde optaget sit navn fra 1935 med henvisning til det nye navn. Fra den danske flora er man vant til, at en ranunkel er en ranunkel, men det gælder bestemt ikke i kaktusverdenen, har jeg allerede fundet ud af. I håb om, at den stadigvæk hed *Lobivia*, gik jeg dem systematisk igennem og fandt *Lobivia rebutioides* var. *sublimiflora*, men ikke nogen henvisning til det gamle navn. Backebergs beskrivelse af planten var så bred, at jeg faktisk ikke blev klogere. Her må vist speciallitteratur til. Et er et søkort at forstå, et andet et skib at føre.....

Det ovenfor beskrevne kodesystem er hverken genialt eller bedre end andre, men det tillader den interesserede samler at finde tilbage til en moderplante, og jeg vil meget ønske, at så mange af vore medlemmer som muligt af idealistiske, økonomiske eller hvad som helst andre grunde vil lave sig nogle benævnte småplanter, som man nok kan finde plads til hos sig selv eller en samlerkollega, til berigelse af vore medlemmers samlinger. En byttecentral har tidligere været forsøgt, det viste sig efter de gamle blade at dømme at være en meget dårlig ide, men måske kunne vi med tiden komme derhen, at medlemmerne kunne sætte en lille billig annonce i bladet: »jeg har sådan og sådan, kan købes eller byttes med sådan og sådan«.

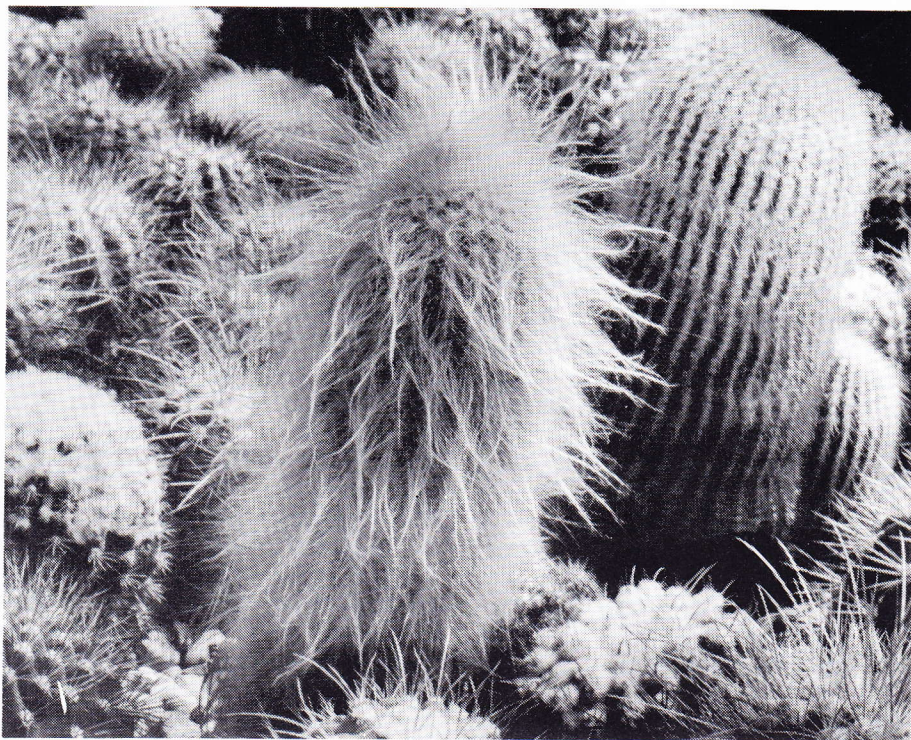
Hvis vi forestiller os, at kaktusmedlem Niels Nielsen i Strandkøbing har sin samling næsten uden navne, og at han har indset fordelene ved

navneskiltene, mener jeg, at han ved at begynde at kode f.eks. sine mammillaria med skilte: mammillaria NN1 o.s.v. (altså dem, han ikke kender det fulde navn på), har gjort det første skridt til en velordnet samling.

Kaktussamler Peter Petersen erklærer måske at brække sin tunge på de latinske navne. Hvis han vil, kan han etikettere PP1, PP2 o.s.v. og alligevel opnå de fleste fordele, systemet medfører.

Og allersidst, hvis redaktøren ikke allerede har været der med saksen: Hvis man f.eks. har to ubenævnte mammillaria, der ligner hinanden meget, uden at de vides at stamme fra samme plante, bliver de her benævnt i første omgang som mammillaria AA20 og mammillaria 20,1. Først efter blomstring og andet, nærmere bekendtskab får de samme benævnelse.

AA, Frøstrup

Espostoa huanucensis fotograferet af Helmut Broogh

Kaktusselskaber i Sovjetunionen

Interessen for kaktus er, i modsætning til de fleste andre lande, af nyere dato, omend man allerede har fejret 25 års dagen for oprettelsen af den første klub i Moskva. I 1959 fik Leningrad en klub, og 1964 Alma Ata, som i dag indtager førstepladsen.

Det forbavser dog de fleste, at antallet af klubber og medlemmer er ringere i det sydlige og klimatiske mere begunstige Sovjetunion, hvorimod det nordlige område er tæt pakket med klubber.

Som et kuriosum kan nævnes at verdens nordligste kaktusklub findes i havnebyen Dudinka, ved det nordlige ishav, langt bag polarkredsen.

I sommeren 1973 gennemførtes et unionsmøde i byen Sumy i Ukraine med det formål at få et samarbejde i gang på tværs af de forskellige sovjetiske republikker. Mødet omfattede 70 delegerede fra 40 byer.

Efter et par dage opnåedes følgende resultater, en central ledet frøfordeling, en udlånscentral af dias, der ledes af min gode ven Andrej Solokow, medlem af IOS, og formand for kaktusklubben »Astrophytum« i Alma Ata.

Det største problem er fremskaffelsen af egnet litteratur. De fleste klubber er i besiddelse af de gængse tyske værker samt beskedne lokale medlemsblade på begynderstadiet.

Specialsamlinger skal man ikke forvente at finde endnu, men med den energi der lægges for dagen vil det ikke tage mange år.

Kun på et punkt er man nået meget langt, nemlig indenfor området frostresistente kaktus. Jeg har tidligere berørt dette emne og kan oplyse at forsøgene er lykkedes. For vore nye medlemmer et kort sammendrag. Det var Solokows og andre videnskabsmænds ønske at frembringe en kaktus uden torne, som tålte ned til $\div 40$ grader, disse kaktus skulle så udplantes i ørkenområder og tundra og tjene som føde for kvægdrift, idet der i de kommende årtier er brug for en betydelig større kødproduktion. I laboratorier har man ved hjælp af supermutagener forbedret hårdføreheden på disse kaktus.

De nye *Optunia* har blomstret, og der er indhøstet 100 kg frø, der straks blev udsået på 4 hektar land.

Det største problem var ikke arbejdet med disse forsøg, men derimod den psykologiske belastning, når Solokow holdt foredrag om dette emne. Disse foredrag druknede gerne i latterbrøl, og som Solo-

kow skriver, ingen kan le så hjerteligt og gennemtrængende som mine landsmænd.

I dag er denne latter forstummet. De mange beretninger i pressen om det vellykkede eksperiment har bragt ro i salen.

I januar 1979 bragtes i et sovjetisk tidsskrift en udførlig omtale af dette eksperiment. Oplaget var $4\frac{1}{2}$ million eksemplarer. Jeg håber til næste årsmøde at kunne vise medlemmerne dette, samt prøver på russiske medlemsblade, som en del af vore medlemmer har bedt mig fremskaffe.

Georg Sydow
Hovmålvej 77
2300 Kbh S.

KAKTUS

Det er ikke nemt for en ny redaktør at overtage Kjeld Christiansens plads. Men KAKTUS skal føres videre og helst i en form, der kommer så tæt på den tidligere, som det er muligt. Generalforsamlingen i Grindsted udpegede undertegnede som ny redaktør, og jeg vil - i samarbejde med den øvrige del af redaktionen - forsøge at holde den linie for bladet, som Kjeld Christiansen anlagde.

Kjeld havde en ønskedrøm: Altid at have så meget stof liggende til KAKTUS, at stoffet til næste nummer var tilstede på redaktionen, når et nummer af bladet var færdigtrykt. Det er vist overflødig at nævne, at det forblev en ønskedrøm i hele Kjelds tid som redaktør. Kjeld måtte ofte selv fatte skrivemaskinen eller telefonen for at fremtrylle en eller flere artikler til at dække den sidste del af bladet.

Nu, da redigeringen af dette nummer er ved at være afsluttet, kan jeg se, at jeg roligt kan gøre Kjelds ønskedrøm til min. Men det skal ikke afholde mig fra at opfordre alle medlemmer, der

har noget stof liggende eller har en idé til en artikel, til at bidrage med et indlæg i KAKTUS. For de medlemmer, der ikke har prøvet at udforme et manuskript før, skal jeg nævne nogle enkelte retningslinier, der vil lette redaktørens arbejde i nogen grad:

Når man skriver manuskriptet, skal man sørge for at holde en forholdsvis bred margen på venstre side af papiret - helst 5 eller 6 cm bred. Redaktøren bruger denne margen til at skrive forskellige anvisninger til trykkeriet i. Dernæst vil det være en fordel, om man holder en god linieafstand. I et håndskrevet manuskript bør man kun skrive på hver anden linie; i et maskinskrevet manuskript bør man skrive med linieafstand 2 (hvor man almindeligvis anvender linieafstand 1½). Hvis redaktøren skal foretage rettelser eller redaktionelle tilføjelser, så er det rart at have noget plads at gøre det på.

Som illustrationer kan anvendes stregtegninger eller fotografier. Stregtegninger trækkes op med tusch, tuschpen eller kuglepen. Man kan godt lave tegningen i større format end den skal anvendes i bladet - trykkeriet kan sætte den ned til den rigtige størrelse.

Næsten alle typer af fotografisk materiale kan anvendes til reproduktion i KAKTUS, d.v.s. dias, farvenegativer, sort/hvide negativer og sort/hvide aftryk. Det bedst egnede - og det billigste for N.K.S. - er færdige sort/hvide billeder (positive aftryk). Nu er det jo ikke så almindeligt mere at fotografere i sort/hvidt, men hvis du har sat dig for at fotografere specielt til KAKTUS, så sæt en sort/hvid film i kameraet. Men som nævnt ovenfor: Man kan også lave rimeligt gode billeder i KAKTUS efter dias og farvenegativer. Egentlige farvefotografier (positiver) er mindre velegnede til reproduktion - men når man får sine billeder fra fotohandleren, returnerer han også negativerne, så det skulle ikke være noget problem.

Nu håber jeg ikke, at det ovenstående vil skræmme nogle medlemmer og afholde dem fra at skrive til KAKTUS. Det væsentlige for redaktionen er, at stoffet kommer frem - manuskriptets udformning er knap så væsentligt.

Til sidst skal jeg beklage, at dette nummer af bladet er blevet udsendt så sent. Den nye rekaktør måtte jo tiltræde med kort varsel, og selv om jeg har prøvet at redigere andre blade før, så er det første nummer af et blad altid svært at komme igennem.

På redaktionens vegne
Hans Grønlund

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Ebbe D. Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV.

Telefon (09) 94 13 43. Postgiro 1 28 35 53.

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. - årgang 2 (nr. 4) 5 kr.
årgang 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13, 40 kr. pr.
årgang, dog kun 20 kr. for årgang 8 (2 nr.)

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærstående slægter
- samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer pletter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby.

Henvendelse til:

REINHOLDT LAURSEN,
Samsøvej 16, 7200 Grindsted
Tlf. (05) 32 29 21
Giro 6 60 02 63

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment
af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver tid,
undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld–Bad Segeberg)

KAKTUS - SUKKULENTER TILLANDSIA - BURSERA

og mange andre planter

Åbent torsdag og fredag 10–17 - lørdag 9–12
April planteliste kan rekvireres mod forud-
betaling af kr. 2,00 til porto.

INGE CLAUSEN

gartneriet Månedalen
Månedalen 2 – 2970 Hørsholm
Tlf. (02) 89 28 93 kl. 8–9 og 17–18

Karlheinz UHLIG

**KAKTUS - Import - Eksport - Frø
D 7053 KERNEN i.R. - Lilienstr. 5**

Tillæg til min planteliste 1979/80:

Lob. oligatricha, cintiensis	Dm 8-12
Mammillaria egregia	7-12
Melocactus curvispinus	3
Notocactus schlosseri	4
Parodia maxima v.	10-15
Gymnocalycium sp. n. Pilcomaya	10-25
Alluaudia procera	5- 8
Cotyledon wallichii	10-30

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing H. van Donkelaar

Werkendam/Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl
og tillægget 1979 koster + 1 h fl
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –